

جنگ نرم + اصول و راهکارهای مقابله

مؤلف:

محمد جوانی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	جوانی، محمد، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	جنگ نرم + اصول و راهکارهای مقابله / تألیف محمد جوانی؛ ناظر علمی: علی محمد نائینی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۸۷ ص:؛
شابک	978-622-211-020-8
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۲۸۵ - ۲۸۷]
موضوع	جنگ نرم -- ایران
موضوع	Soft war -- Iran
موضوع	جنگ نرم -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Soft war -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده	دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع). - موسسه چاپ و انتشارات
شناسه افزوده	Imam Hossein University for Training Officers & Guards
زده‌بندی کنگره	UB ۲۷۷
زده‌بندی دیوینی	۳۴۳۴۰۹۵۵/۳۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۷۵۷۴۴۱۰۰

www.ketab.ir

نام کتاب: جنگ نرم + اصول و راهکارهای مقابله

تألیف: محمد جوانی (www.MJavani.ir)

ناظر علمی: دکتر علی محمد نائینی

ناشر: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (علیه السلام)

نوبت چاپ: اول (بهار ۱۴۰۰)

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۴۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق، اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس

از این اثر برای دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (علیه السلام) محفوظ است.

تهران - اتوبان شهید بابایی - دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (علیه السلام)

تلفن: ۷۷۱۰۴۸۳۴ - ۰۲۱ - نمابر: ۷۷۱۰۴۸۳۶ - ۰۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
«إِنَّا وَالْقَلَمَ وَمَا يَسْطُرُونَ»
تون و سوگند به قلم و آنچه می‌نویسند.
(سوره مبارکه قلم - آیه شریفه ۱)

سخن ناشر:

کتاب یکی از مهم‌ترین دست‌آوردهای بشری و بهترین ابزار ارتباطی برای انتقال معارف الهی و انسانی است. تألیف آثار علمی برجسته و معتبر از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و اندوخته‌های دانش صاحب‌نظران هر حوزه از علم است. دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه السلام با تدوین کتاب‌های علمی، فرهنگی، انقلابی و نظامی مورد نیاز با بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن با تجارب متراکم انقلاب اسلامی تلاش می‌نماید تا مرزهای دانش را در علوم مورد نیاز در عرصه پاسداری از انقلاب اسلامی را کسب نماید و از این طریق تمدن نوین اسلامی را عرضه نماید. امید است این امر جوششی در حرکت و پویایی این دانشگاه در راستای گام دوم انقلاب اسلامی باشد.

موسسه چاپ و انتشارات

دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه السلام

فهرست مطالب

۹	 مقدمه
---	-------------

فصل اول: مبانی و رویکردهای قرآنی به جنگ نرم

۱۵	 مقدمه
۱۶	 ۱- شیوه‌های اعمال قدرت
۱۸	 ۲- تفاوت رویکرد اسلامی و غربی به قدرت اقتناعی و نرم
۲۲	 ۳- مبانی قرآنی جنگ نرم
۲۶	 ۴- بازیگران جنگ نرم از نگاه قرآن
۲۶	 ۴-۱- شیطان
۲۷	 ۴-۲- یهود و مشرکان
۲۸	 ۴-۳- منافقان و کافران
۲۹	 ۵- شیوه‌های اصلی اغوای بشریت توسط شیاطین
۳۰	 ۵-۱- استفاده از برنامه‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای
۳۰	 ۵-۲- استفاده از نیروی سخت و نظامی
۳۱	 ۵-۳- استفاده از برنامه‌های اقتصادی و ظاهراً انسانی
۳۲	 ۵-۴- وعده‌های فریبنده و ایجاد خطای محاسباتی
۳۴	 ۶- دشمن‌شناسی بر مبنای قرآن
۳۸	 ۷- گوساله سامری؛ نمونه‌ی قرآنی جنگ نرم
۴۳	 ۸- ماجرای حکمت؛ مصداق تاریخی جنگ نرم

فصل دوم: ماهیت و کارکردهای جنگ نرم

۵۱	 مقدمه
۵۳	 ۱- ماهیت قدرت نرم
۵۷	 ۲- رابطه قدرت نرم و جنگ نرم
۶۱	 ۳- تفاوت «جنگ نرم» با «جنگ روانی»

۶۳	۴- مروری بر تفاوت‌های جنگ نرم و سخت
۶۹	۵- اندلسی‌سازی در جنگ نرم
۷۳	۶- هویت‌زدایی در جنگ نرم
۷۷	۷- ماهیت و کارکرد نفوذ در جنگ نرم
۷۹	۷-۱- نفوذ موردی و فردی
۸۰	۷-۲- نفوذ شبکه‌ای و جریانی
۸۱	۷-۳- گروه‌های آماج نفوذ
۸۴	۸- اختلال دستگاه محاسباتی در جنگ نرم
۸۵	۸-۱- تردیدافکنی و جایگزینی منابع
۸۶	۸-۲- انحراف اولویت‌ها و زاویه‌ی نگاه
۸۶	۸-۳- دستکاری در منطق ارزیابی
۸۷	۸-۴- خطای محاسباتی هزینه-فایده
۸۸	۸-۵- تحریف واقعیت‌ها
۹۲	۹- مدل‌های دستکاری دستگاه محاسباتی
۹۲	۹-۱- دستکاری در مدل SWOT
۹۴	۹-۲- دستکاری در مدل امید و ناامیدی

فصل سوم: سبک زندگی، تهاجم فرهنگی و رسانه در جنگ نرم

۱۰۱	مقدمه
۱۰۲	۱- سبک زندگی؛ ماهیت و اهمیت
۱۰۴	۱-۱- روند شکل‌گیری سبک زندگی غربی
۱۰۵	۱-۲- روند شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی
۱۰۸	۱-۳- تأملی بر خروجی سبک زندگی غربی
۱۱۲	۱-۴- تغییر نظام باورها به تناسب تغییر سبک زندگی
۱۱۳	۱-۵- نقش رسانه‌ها در تغییر سبک زندگی
۱۱۶	۲- تهاجم فرهنگی در جنگ نرم
۱۱۸	۲-۱- تفاوت تهاجم و تبادل فرهنگی
۱۲۲	۲-۲- لزوم اقدام مؤثر و غرق نشدن در مباحث حاشیه‌ای
۱۲۵	۲-۳- مهمترین جنبه‌ی تهاجم فرهنگی
۱۲۸	۳- نقش رسانه‌ها در جنگ نرم

۱۳۲	۱-۳- کارکرد سیاسی و اجتماعی رسانه‌ها در جنگ نرم
۱۳۶	۲-۳- کارکرد فرهنگی رسانه‌ها در جنگ نرم
۱۳۸	۳-۳- نقش رسانه‌ها در فروپاشی نظام خانواده

فصل چهارم: مهمترین اصول تقابلی در جنگ نرم

۱۴۵	مقدمه
۱۴۷	۱- کفر به طاغوت و دشمن‌شناسی
۱۵۴	۲- ایمان، صبر و تقوا
۱۶۵	۳- تبعیت از ولی
۱۷۷	۴- جهاد کبیر و مقاومت
۱۸۱	۵- اعتماد به نصرت الهی و نبرد نامتقارن
۱۹۱	۶- امیدواری و پرهیز از انفعال
۱۹۸	۷- تشکیلات محوری
۲۰۵	۸- انکاء به توان و اراده‌ی مردمی
۲۱۰	۹- مصون‌سازی و بازدارندگی
۲۱۶	۱۰- فرصت‌نگری
۲۲۱	۱-۱۰- فرصت‌نگری در اندیشه رهبر معظم انقلاب
۲۲۳	۲-۱۰- فرصت‌نگری در اندیشه شهید آوینی

فصل پنجم: مهمترین راهکارهای مقابله در جنگ نرم

۲۳۱	مقدمه
۲۳۳	۱- هشیارسازی و روش‌نگری
۲۳۸	۲- تقویت هویت ملی و دینی با بهره‌گیری از گفتمان دفاع مقدس
۲۴۱	۳- زدودن مشکلات اقتصادی و بسترسازی برای ارضاء مشروع نیازها
۲۴۵	۴- برپایی و تقویت کرسی‌های آزاداندیشی
۲۴۷	۵- ارتقای تفکر سنجشگرانه و سواد رسانه‌ای
۲۴۹	۶- مقابله با تحریک گسل‌های دینی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی
۲۵۱	۷- تحکیم و تقویت بنیان‌های خانوادگی، آموزشی، فرهنگی و اجتماعی
۲۵۳	۸- ترویج سبک زندگی ایرانی و اسلامی

- ۹- ترویج و احیای فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر ۲۵۶
- ۱۰- تولید و حمایت از آثار فرهنگی- هنری و مقابله با آثار ضد فرهنگی ۲۵۸
- ۱۱- گفتمان‌سازی ۲۶۴
- ۱۲- مطالبه‌گری ۲۶۷
- ۱۳- عزت‌بخشی ملی و هیئت شکنی غربی ۲۷۱
- ۱۴- اقدامات پیش‌دستانه و نقش‌آفرینی در عرصه‌ی جهانی ۲۷۷
- سوالات تشریحی و تحلیلی ۲۸۳
- منابع ۲۸۵

مقدمه

از ابتدای شکل‌گیری هسته اولیه انسان عاقل و مکلف روی زمین، تقابل بین حق و باطل، امام نور و امام نار و دو جبهه حزب الله و حزب الشیطان، پدیدار گشت و سرپیچی شیطان از فرمان پروردگار و عصیان از سجده در برابر حضرت آدم (ع) و با ایستادگی قابیل به عنوان نماد امام نار در برابر هابیل به عنوان نماد امام نور دو جبهه حق و باطل واقعیت عینی پیدا نمود و این دو خط و دو جبهه در بستر تاریخ تداوم یافت و جبهه پیامبران و امامان به عنوان قافله سالاران جبهه حق و طاغوت‌های زمان به عنوان محور باطل در برابر هم، تاریخ‌ساز و بستر آزمایش دیگر انسان‌ها گردیدند.

تاریخ بشر همواره شاهد جنگ و جدال بین دو جبهه حق و باطل، در قالب افراد، گروه‌ها، کشورها، فرهنگ و تمدن‌ها می‌باشد؛ که در هر زمانی متناسب با ابزار و امکانات روش‌های جنگ متفاوت است. طبیعی است که هر جا پرچمی از حق برافراشته شود، جبهه‌ی گسترده‌ای از شیاطین «انس و جن» در برابر آن صف بکشند و به طریقی مختلف در جهت تضعیف و نابودی آن تلاش کنند. نکته‌ی مهمی که فراتر از «دانستن» باید به آن «باور» پیدا کنیم این است که جبهه‌ی شیطان هیچ‌گاه عرصه‌ی منازعه و درگیری را رها نکرده و نمی‌کند. اگر تیغ او در عرصه‌ی کنده شود، تنها میدان بازی را تغییر می‌دهد، نه اینکه میدان را ترک کرده باشد.

در این بین اما واقعیت ملموس تاریخی مبین این امر است که ریشه و پیشینه تخاصمات و نبردها در بدو امر فکری، اعتقادی و گفتمانی و به تعبیر جامع‌تر، نرم‌افزاری بوده و به تدریج پس از ایستادگی تکلیف‌محور رهبران جبهه حق و خباثت‌های استکباری رهبران جبهه باطل در برابر آن، اختلاف و تقابل به صورت مرحله‌ای تشدید شده و به تقابل و درگیری فیزیکی و یا به تعبیر فراگیرتر به درگیری سخت انجامیده است؛ اما واقعیت تلخ تاریخی این است که انقلاب‌ها و نهضت‌های دینی در جبهه‌ی حق بیش از نبرد سخت، از ناحیه نبرد نرم ضربه خورده و به انحراف کشیده شده‌اند.

اگر انقلاب حضرت موسی (ع) به سقوط کشیده شد در سایه نبرد نرم بود و اگر انقلاب صدر اسلام پس از رحلت پیامبر از مسیر اصلی منحرف و سرانجام به یک رژیم ضد دینی اموی تبدیل شد در چرخه جنگ نرم بوده است، حادثه خونین عاشورا در گردونه جنگ نرم اتفاق افتاد و جامعه اسلامی که در اثر عملیات روانی تخریبی دشمنان اسلام از انقلاب فاصله گرفته بودند به جایی رسیدند که زمینه شهادت امام معصوم و اسارت اهل بیت آن فراهم نمودند، متأثر از این نوع جنگ بوده است؛ بنابراین واکاوی

جنگ نرم امروز و ارزیابی ابعاد آن می‌تواند زمینه‌ی کاهش تأثیرات و پیشگیری از وقوع تهدیدات این نبرد و سازوکار مقابله با آن را مشخص و فراهم کند.

در قرن معاصر، با ظهور انقلاب اسلامی در ایران توسط مردی از تبار اولیاءالله، تقابل بین حق و باطل چهره‌ی جدیدی به خود گرفته است؛ چراکه از یک‌سو جبهه‌ای متحد و قدرتمند از حق‌طلبان در برابر جبهه‌ی باطل شکل گرفته و سردمداران قدرت و ثروت تمامی نقشه‌های خود را برای تسلط بر جهان و حذف حق و حقیقت و معنویت، نقش بر آب می‌بینند، ازاین‌رو با تحرکات برنامه‌ریزی‌شده و دقیق در جهت حذف و یا تضعیف این جبهه گام برداشته و با یکدیگر دست اتحاد داده‌اند و از هیچ ترفند و ابزاری در این راستا دریغ نمی‌ورزند. لذا قدرت‌های استکباری با رهبری آمریکا و استخدام ارتجاع منطقه جبهه گسترده‌ای را در جهت مقابله با انقلاب شکل داده و همه توان خود را برای براندازی نظام نوپای اسلام به خط کردند.

ابتدا با توسل به جنگ نیمه سخت و آشوب‌های محلی و منطقه‌ای و سپس ساماندهی جنگ سخت و تجاوز نظامی درصدد تحقق اهداف خود برآمدند که با مدیریت هوشمندانه حضرت امام(ره) و ایستادگی ملت ایران اهداف دشمن خنثی و نتیجه جنگ به‌رغم همه خسارت‌ها به نفع نظام تمام شد. جبهه مذکور از دهه دوم انقلاب وارد به‌صورت تمام‌عیار وارد عرصه جنگ نرم شد و با همه توان و امکانات امپراتوری رسانه‌ای اعم از ماهواره، اینترنت و فضای مجازی وارد نبرد مستقیم با انقلاب اسلامی گردید و به‌موازات افزایش اقتدار نظام اسلامی و توسعه عمق راهبردی منطقه‌ای و جهانی، میزان هجمه نرم دشمن تشدید گردید و همه ابعاد جنگ نرم اعم از نفوذ فرهنگی، سیاسی و... در دستور کار قرار گرفت. (سعیدی، ۱۳۹۷)

لازم به ذکر است جبهه‌ی باطل علی‌رغم اینکه در همه این سال‌ها برای رسیدن به اهداف شوم از ابزارهای اقتصادی نیز بهره می‌گرفته، اما از زمستان ۱۳۹۰ برای تضعیف و شکستن مقاومت ملت ایران به‌صورت برجسته‌تری تحریم‌های ظالمانه را تشدید و جنگ اقتصادی تمام‌عیاری را در دستور کار خود قرار داده و چاشنی دیگر توطئه‌ها کرده است. درواقع دشمنان امروزه تلاش دارند با محاصره‌ی اقتصادی از یک‌سو موجب شکل‌گیری خطای محاسباتی در ذهن نخبگان و مسئولین شوند و از سوی دیگر با استفاده از حربه‌های جنگ نرمی و موج‌سواری روانی روی مشکلات اقتصادی، موجبات جداسازی بدنه‌ی مردمی انقلاب اسلامی را فراهم سازند.

رهبر معظم انقلاب در خصوص مهمترین هدف دشمنان از توطئه و کارشکنی‌های علیه انقلاب اسلامی در عرصه‌های مختلف به‌ویژه در جبهه‌ی وسیع جنگ نرم می‌فرماید: «مبارزه‌ی جبهه‌ی کفر و استکبار با جمهوری اسلامی برای این است که یک الگو به وجود نیاید. ما بسیاری از مشکلاتی هم که تا

امروز داریم، به خاطر همین است؛ [یعنی] کارشکنی‌هایی شده برای اینکه آن الگوی جذاب برای ملت‌ها به وجود نیاید. ما از این کارشکنی‌ها نمی‌توانیم صرف‌نظر کنیم، یا این‌ها را ندیده بگیریم؛ این‌ها وجود داشته، الآن هم وجود دارد؛ بنابراین یکی از زاویه‌های دید ما نسبت به موقعیت کشور، به این قضیه برمی‌گردد که بدانیم جمهوری اسلامی درگیر یک چنین نبرد سیاسی، نبرد فکری، نبرد نرم و جنگ نرم و احیاناً برخورد‌های سخت با جبهه‌ی وسیع ظلم و کفر و استکبار است.» (۱۳۹۹/۲/۲۸)

از این‌رو کتاب حاضر که از تولیدات دیگر پژوهشگران و نویسندگان جنگ نرم (چه در حوزه‌ی چاپ و چه در حوزه‌ی فضای سایبر) استمداد گرفته است، تلاش دارد تا در حد بضاعت، ضمن واکاوی مفاهیم و کارکردهای جنگ نرم با تکیه بر نگاه توأمان تهدیدمحور و فرصت‌محور، درگیری بین جبهه انقلاب اسلامی و استکبار را در عرصه‌ی مذکور به تصویر بکشد؛ همچنین در دو فصل آخر، اصول قرآنی و راهکارهای پیشنهادی در جنگ نرم ارائه گردیده که می‌تواند هم در پدافند و هم در آفند مورد استفاده قرار گرفته و راهگشای تمامی فعالان و مجاهدان در جبهه‌ی وسیع جنگ نرم باشد. همچنین تلاش شده است تا در خلال نوشتار، از بیانات و رهنمودهای حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (حفظه‌الله) -سکان‌دار جبهه‌ی حق و مفسر زنده‌ترین اندیشه‌ی جهان- بهره‌گیری مطلوبی انجام پذیرد؛ درواقع این اثر می‌تواند پتجره‌ای باشد برای درک منظومه‌ی فکری و منطق عملی معظم‌له در عرصه‌ی وسیع جنگ نرم.

به همراه کتاب یک لوح فشرده (DVD) ضمیمه شده است که بنا به فراخور، تصاویر رنگی استفاده‌شده در متن کتاب و همچنین کلیپ‌های متناسب با موضوعات مطروحه به تفکیک هر فصل، در آن گردآوری شده تا مخاطب درک بهتری نسب به مطالب پیدا کند. جهت کسب توانمندی و تثبیت مطالب آن گردآوری شده تا فراگیران پیشنهاد می‌شود پس از مطالعه کتاب و تماشای کلیپ‌ها؛ اولاً پاسخ‌های مناسبی برای سؤالات تحلیلی و تشریحی پایانی کتاب ارائه دهند، ثانیاً در حد توان نیز به روشنگری در نشست‌های مختلف بپردازند تا نقش مؤثری در واکسینه کردن دیگران برای مقابله با جریان جنگ نرم دشمن داشته باشند. در پایان باید اشاره شود که این مکتوب، به یقین خالی از اشکالات و نواقص نبوده و امید است با راهنمایی شما خواننده گرامی، اصلاح و تکمیل گردد. علاوه بر این، با مراجعه به آدرس اینترنتی www.MJavani.ir/SWArfare می‌توانید به آخرین تغییرات کتاب و نکات مفید مرتبط با آن دسترسی داشته باشید.